

Elin: Vanhusneuvosto

Aika: 23.09.2026 Kello: 13:30 -

Paikka: Y3.08 Joutsen

Pykälät: 23 - 35

Osallistujat:

Nimi

Aro Erkki	jäsen
Axell Ulf	jäsen
Berg Pia	II varapuheenjohtaja
Bogren Christer	jäsen
Finne Tarja	jäsen
Grönvall-Streng Ulla	jäsen
Knuts Gun	jäsen
Käcko Guy	jäsen
Lillas Alice	puheenjohtaja
Lönnqvist Görel	jäsen
Mandell Irmeli	I varapuheenjohtaja
Mannfolk Lars-Erik	jäsen
Runsala Eila	jäsen
Skåtar Ralf	jäsen

Muut osallistujat:

Minkkinen Henna	järjestöedustaja, Vaasan seudun muistiyhdistys ry
Kotanen Heidi	sektorijohtaja, ikäihmiset
Pellfolk Tony	toimialajohtaja, koti- ja asumispalvelut
Ikkala-Västi Annika	sihteeri
Holming Yvonne	esittelijä
Kivimäki Berit	esittelijä
Mylläri Kirsti	esittelijä
Widd Christine	esittelijä

Elin: Vanhusneuvosto

Aika: 23.09.2026 Kello: 13:30 -

Paikka: Y3.08 Joutsen

Asialuettelo:

§ nro	Käsiteltävä asia	Sivu
23	Kokouksen avaus, laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
24	Pöytäkirjantarkastajien valinta	4
25	Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen	5
26	Käyttötarkoituksen muutos, omaishoidon lakisääteisen vapaan palveluseteli	6
27	Palvelusetelien arvot säännöllisessä kotihoidossa ja ympärivuorokautisessa palveluasumisessa	8
28	Ikääntyneiden sosiaalihuollon palveluohjaus	9
29	Ruoka- ja puhtauspalvelut ikäihmisten hoivassa	10
30	Vastaus valtuustoaloitteeseen ikäihmisten ruokapalveluiden laadun palauttamisesta	11
31	Vastaus Kaskisten kannanottoon	13
32	Pietarsaaren vanhusneuvoston aloite	14
33	Ajankohtaista ikäihmisten palveluista	15
34	Muut mahdolliset asiat	16
35	Kokouksen päättäminen	17

Pohjanmaan hyvinvointialue / kirjaamo
Hietalahdenkatu 2–4 65130 Vaasa
kirjaamo@ovph.fi

23

Kokouksen avaus, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Vanhusneuvosto 23.09.2026

Hallintosäännön 148 §:n mukaan toimitellaan päättää kokouksensa ajan ja paikan.

Hallintosäännön 149 §:n mukaan kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Hallintosäännön 157 §:n mukaan avattuaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 108 §:n mukaan muu toimitella kuin valtuusto, on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Puheenjohtaja avaa kokouksen.

Päätös:

24

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Vanhusneuvosto 23.09.2026

Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 167 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti.

Pöytäkirjantarkastajiksi ehdotetaan jäseniä aakkosjärjestyksessä siten, että esitetään aina kahta vuorossa seuraavana olevaa listalta.

Pöytäkirjantarkastajiksi ehdotetaan jäseniä: Christer Bogren ja Tarja Finne.

Ehdotetaan, että pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti.

Päätös:

25

Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen

Vanhusneuvosto 23.09.2026

Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 149 §:n mukaan kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimielimen päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä.

Ehdotetaan, että esityslista hyväksytään työjärjestykseksi.

Päätös:

26

Käyttötarkoituksen muutos, omaishoidon lakisääteisen vapaan palveluseteli

Vanhusneuvosto 23.09.2026

ÖVPH/5411/00.02.04.00/2026

Valmistelija Björkqvist Monika
Pellfolk Tony

Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Omaishoidon tuessa on kahdenlaisia palveluseteleitä, joilla on eri tarkoitus:

1. **Omaishoitajan lakisääteisen vapaan palveluseteli** on tarkoitettu hoidettavan hoidon järjestämiseen aikana, jolloin omaishoitajalla on oikeus omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) mukaiseen lakisääteiseen vapaaseen.
2. **Lomituksen palveluseteli** on tarkoitettu omaishoitajan tukemiseen ja arjen helpottamiseen hoidettavan ja perheen yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.

Omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) mukaan hyvinvointialueen on huolehdittava hoidettavan hoidon tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä hoitajan vapaan aikana. Lakisääteisen vapaan tarkoituksena on tarjota omaishoitajalle todellista lomaa ja mahdollisuus hoitotehtävästä palautumiseen. Tämä edellyttää hoidettavan hoidon, huolenpidon ja valvonnan turvaamista vapaan aikana.

Tällä hetkellä omaishoitajan lakisääteinen vapaa järjestetään Pohjanmaan hyvinvointialueella muun muassa intervallihoidon, sijaishoidon, päivätoiminnan, perhehoidon tai palvelusetelin avulla. Voimassa olevien soveltamisohjeiden mukaan lakisääteisen vapaan palvelusetelin voi käyttää kotihoidon palveluihin (hoito ja huolenpito) tai siivoukseen. Nykytilanteessa omaishoitajan lakisääteisen vapaan palveluseteliä on käytetty siivoukseen lähinnä Vaasassa, Mustasaarella ja Laihialla. Siivous on kuitenkin kodin kunnossapitoon tarkoitettu tukipalvelu, eikä se korvaa sitä hoitoa, huolenpitoa tai valvontaa, jota hoidettava tarvitsee omaishoitajan vapaan aikana. Jos palveluseteliä käytetään vain siivoukseen, hoitovastuu jää omaishoitajalle, eikä lakisääteisen vapaan tarkoitus toteudu.

Lainmukaisen, tarkoituksenmukaisen ja yhdenvertaisen soveltamisen varmistamiseksi lakisääteisen vapaan palveluseteliä tulee käyttää hyvinvointialueella palveluihin, joilla turvataan hoidettavan hoito ja huolenpito omaishoitajan vapaan aikana, kuten kotihoitoon tai muuhun korvaavaan huolenpitoon. Siivousta voidaan tarvittaessa myöntää sosiaalihuoltolain 19 §:n mukaisena tukipalveluna hyvinvointialueen vahvistamien kriteerien mukaisesti yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella.

Toimialajohtaja, koti- ja asumispalvelut Pellfolk Tony

Vanhusneuvostolle annetaan mahdollisuus keskustella ehdotuksesta, jonka mukaan omaishoitajan lakisääteisen vapaan palveluseteliä ei ole enää 1.1.2027 alkaen mahdollista käyttää siivoukseen. Ehdotuksen mukaan omaishoitajan lakisääteisen vapaan palveluseteliä käytetään vain sellaisiin hoito- ja huolenpitopalveluihin, jotka korvaavat omaishoitajan hoitotyön hänen lakisääteisen vapaansa aikana.

Siivousta voidaan tarvittaessa myöntää sosiaalihuoltolain mukaisena erillisenä tukipalveluna yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin ja voimassa olevien kriteerien perusteella.

Päätös:

Liitteet

- Liite 1 Palvelusetelit_Omaishoidon tuen soveltamisohje_2027
- Liite 2 Hyvinvointialueiden vertailu

Jakelu

27

Palvelusetelien arvot säännöllisessä kotihoidossa ja ympärivuorokautisessa palveluasumisessa

Vanhusneuvosto 23.09.2026

ÖVPH/5595/00.02.04.00/2026

Valmistelija Widd Christine

Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) mukaan hyvinvointialue voi järjestää palveluja myöntämällä asiakkaalle palvelusetelin palvelun hankkimiseksi hyväksytyltä yksityiseltä palveluntuottajalta.

Valtakunnallisten linjausten mukaan hyvinvointialueen tulee määrittää kohtuulliset palvelusetelien enimmäisarvot siten, että asiakkaan mahdollisuus valita palveluntuottaja turvataan hänen taloudellisesta tilanteestaan riippumatta.

Säännöllisessä kotihoidossa ja ympärivuorokautisessa palveluasumisessa palvelusetelin arvon määrittäminen perustuu asiakkaan maksukykyyn.

Palvelusetelilain mukaisesti palvelusetelin arvoa tulee lisäksi voida korottaa yksilöllisesti tilanteissa, joissa asiakkaan tai hänen perheensä toimeentulo muutoin vaarantuisi. Tällöin harkinta perustuu asiakkaan taloudellisen tilanteen kokonaisarviointiin.

Vanhusneuvoston kokouksessa esitellään hyvinvointialuehallituksen vahvistamat säännöllisen kotihoidon ja ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelusetelien enimmäisarvot sekä pääperiaatteet, joiden mukaisesti asiakkaiden yksilölliset palvelusetelien arvot määräytyvät.

Toimialajohtaja, koti- ja asumispalvelut Pellfolk Tony

Vanhusneuvosto merkitsee esittelyn tiedoksi.

Päätös:

Liitteet

Jakelu

28

Ikääntyneiden sosiaalihuollon palveluohjaus

Vanhusneuvosto 23.09.2026

ÖVPH/5593/00.02.04.00/2026

Valmistelija Holming Yvonne

Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Sosiaalihuollon digi-aspa avaa 29.9.2026 alkaen puhelinlinjan yli 65-vuotiaille henkilöille.

Uuden puhelinlinjan tavoitteena on helpottaa Pohjanmaan hyvinvointialueella asuvien yli 65-vuotiaiden henkilöiden sekä heidän omaistensa mahdollisuuksia saada ensimmäinen arvio tilanteestaan. Tämän avulla voidaan tarjota oikeanlaista tukea ja palveluja entistä nopeammin.

Pitkällä aikavälillä tavoitteena on myös vapauttaa enemmän aikaa asiakastyötä tekeville työntekijöille.

Puhelinlinja on suora palvelunumero, eli asiakkaan tai omaisen ei tarvitse valita eri nauhoitettujen vaihtoehtojen välillä.

Esitys ikääntyneiden palvelulinjasta on liitteenä.

Sektorijohtaja ikäihmiset Kotanen Heidi

Vanhusneuvosto tutustuu esitykseen ja sillä on mahdollisuus keskustella sekä esittää kommentteja sen sisällöstä.

Päätös:

Liitteet

Liite 3 Presentation äldreservicelinjen_Ikäihmisten palvelulinjan esittely

Jakelu

29

Ruoka- ja puhtauspalvelut ikäihmisten hoivassa

Vanhusneuvosto 23.09.2026

ÖVPH/5615/00.02.04.00/2026

Valmistelija Mylläri Kirsti

Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Palvelupäällikkö Kirsti Mylläri kertoo ikäihmisten ruoka- sekä puhtauspalveluiden toiminnasta ja periaatteista Pohjanmaan Hyvinvointialueella

Toimialajohtaja, koti- ja asumispalvelut Pellfolk Tony

Vanhusneuvosto merkitsee keskustelun jälkeen tiedoksi.

Päätös:

Liitteet

Jakelu

30

Vastaus valtuustoaloitteeseen ikäihmisten ruokapalveluiden laadun palauttamisesta

Vanhusneuvosto 23.09.2026

ÖVPH/2503/00.02.00/2026

Valmistelija Kotanen Heidi
Mylläri Kirsti

Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

SDP:n ja Perussuomalaisten valtuustoryhmät ovat jättäneet aloitteen 30.3.2026. Aloitteessa tuodaan esiin huoli siitä, että viimeaikaiset säästötoimenpiteet ovat heikentäneet ikäihmisten ruokapalveluiden laatua ja ravitsemuksellista arvoa, erityisesti pehmeän leivän ja jälkiruokien poistamisen osalta. Lisäksi korostetaan, että muutokset ovat vaikeuttaneet ruokailua niille, joilla on purentavaikeuksia, ja että jälkiruoat ovat tärkeitä nesteytyksen ja ravitsemuksen kannalta.

Ruokapalveluiden laadun ja ravintoarvon näkökulmasta ikäihmisten asumispalveluiden ruokapalveluiden palvelukuvaus korostaa, että ateriat ovat ravitsemuksellisesti täysipainoisia, monipuolisia ja vaihtelevia. Ruokalistan suunnittelussa huomioidaan ikäihmisten erityistarpeet, kuten purentavaikeudet ja yksilölliset ruokavaliot.

Muutokset ruokapalveluissa ovat olleet osa palvelun harmonisointia ja kehittämistä, ei laadun heikentämistä. Ruokapalveluiden laatu ja ravintoarvo on säilytetty ja varmistettu, että ateriat täyttävät ravitsemussuosituksen ja tukevat ikäihmisten hyvinvointia.

Ruokapalveluiden muutokset on toteutettu palvelun harmonisoinnin ja yhtenäistämisen näkökulmasta, jotta kaikilla asiakkailla on tasavertainen mahdollisuus saada laadukkaita ja ravitsemuksellisesti täysipainoisia aterioita. Muutosten tavoitteena ei ole ollut heikentää palvelun laatua, vaan varmistaa yhdenmukainen ja laadukas palvelu koko hyvinvointialueella.

Palvelukuvauksen mukaan pehmeä leipä on olennainen osa ateriaa, erityisesti niille, joilla on purentavaikeuksia. Jälkiruoat, kuten mehukiisselit ja rahka, tukevat nesteytystä ja ravitsemusta sekä lisäävät aterioiden miellyttävyyttä. Ruokalistan suunnittelussa huomioidaan asiakkaiden toiveet ja palautteet, ja erityisruokavaliot otetaan huomioon.

Asiakkailla ja heidän läheisillään on mahdollisuus antaa palautetta ruokapalveluista, ja palautteet huomioidaan palvelun kehittämisessä.

Taloudellinen tausta ja palvelutason harmonisointi

Ruoka- ja puhtauspalveluiden palvelutasoja on tarkasteltu osana hyvinvointialueen talouden sopeuttamista ja inhouse-yhtiöille asetettuja säästövaatimuksia. HVA-jorylle 31.3.2026 annetun väliraportin mukaan vuosille 2025–2026 asetettu säästövaade on yhteensä 5,94 milj. € ja lisäksi vuodelle 2027 säästötavoite 2,4 miljoonaa.

Kustannustehokkuutta on haettu mm. palveluiden yhtenäistämällä ja yhteisillä ruokalistaperiaatteilla (esim. jälkiruokakäytännöt) sekä yhteisellä ohjeistuksella elintarviketoissa.

Ruokapalveluiden laatu ja ravintoarvo eivät ole heikentyneet, vaan muutokset ovat olleet osa palvelun harmonisointia ja kehittämistä. Palvelukuvauksen mukaisesti ateriat ovat ravitsemuksellisesti täysipainoisia ja monipuolisia, ja erityistarpeet huomioidaan. Palautekanavat ovat käytössä, ja asiakaspalautteet otetaan huomioon palvelun kehittämisessä. Hyvinvointialueen tavoitteena on turvata ikäihmisten ruokapalveluiden laatu ja ravitsemus myös jatkossa.

Sektorijohtaja ikäihmiset Kotanen Heidi

ehdottaa, että vanhusneuvosto merkitsee aloitevastauksen tiedoksi ja siirtää käsiteltäväksi aluehallitukselle, joka antaa vastauksen valtuustoaloitteeseen selontekona aluevaltuustolle. Aluehallitus esittää aluevaltuustolle, että aloite on täten loppuun käsitelty.

Päätös:

Liitteet

Liite 4 Valtuustoaloite ikäihmisten ruokapalveluiden laadun palauttamisesta

Jakelu

31

Vastaus Kaskisten kannanottoon

Vanhusneuvosto 23.09.2026

ÖVPH/4850/00.02.04.00/2026

Valmistelija Kotanen Heidi

Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Vastaus Kaskisten kannanottoon liitteenä.

Sektorijohtaja ikäihmiset Kotanen Heidi

Merkitään tiedoksi ja viedään hallitukselle tiedoksi.

Päätös:

Liitteet

- Liite 5 Erikoissairaanhoidosta kotiutumisen ohjeistuksen kehittämistarpeet ja kotiuttaminen Kaskisiin
- Liite 6 Vastaus Kaskisten kannanottoon

Jakelu

32

Pietarsaaren vanhusneuvoston aloite

Vanhusneuvosto 23.09.2026

ÖVPH/5402/00.02.04.00/2026

Valmistelija Kotanen Heidi

Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Pietarsaaren vanhusneuvoston on jättänyt kannanoton 5.4.2026. Kannanotossa pyydetään selvittämään olisiko potilastietoihin mahdollista lisätä huomautuskohta, josta kävisi ilmi, jos asiakas ei käytä digitaalisia palveluita. Jos asiakas ei käytä digitaalisia palveluja, saisi hän informaation puhelimitse, tekstiviestillä tai kirjeellä.

Pohjanmaan hyvinvointialueella on mahdollista saada palveluita ilman, että käyttää digitaalisia palveluita. Puhelimitse tapahtuva ajanvaraus ja tiedustelut on aina vaihtoehto digitaalisille palveluille. Vastaanottojen käyntitekstejä ei automaattisesti lähetetä asiakkaalle kotiin, vaan sitä tulee asiakkaan erikseen pyytää. Koskien muita tutkimuksia esim. Laboratoriotutkimuksia, on myös ne mahdollista tilata puhelimitse. Laboratoriovastaukset tulee asiakkaalle ilmoittaa, jos niissä on poikkeamia.

Lääkärin tai sairaanhoitajan kanssa tapahtuvan hoitokontaktin yhteydessä on aina sovittava, miten mahdollinen seuranta järjestetään ja miten tilattujen tutkimusten vastaukset annetaan. Samassa yhteydessä tulee tarkistaa potilaan mahdollisuus esimerkiksi lukea tietojaan OmaKannassa. Jos digitaalisia palveluita ei voida käyttää, seuranta mahdollistetaan muulla tavalla, esimerkiksi puhelimitse tai kirjeitse.

Aloitteessa nostettu kehittämisidea on viety terveydenhuollon toimintatapa ja asiakastietojen käsittelytyöryhmälle selvitettäväksi. Työryhmän kokous pidettiin 2.9.2026. Ehdotus digitaalisten palveluiden käyttämisestä ja sen merkitsemisestä potilastietojärjestelmään käsiteltiin työryhmä kokouksessa. Ehdotus hyväksyttiin ja viedään 2m-it toteutettavaksi potilastietojärjestelmään.

Sektorijohtaja ikäihmiset Kotanen Heidi

ehdottaa, että Pietarsaaren vanhusneuvoston aloitteeseen annettu vastaus hyväksytään ja annetaan tiedoksi hallitukselle.

Päätös:

Liitteet

Liite 7 Pietarsaaren vanhusneuvoston aloite ovph

Jakelu

33

Ajankohtaista ikäihmisten palveluista

Vanhusneuvosto 23.09.2026

ÖVPH/5415/00.02.04.00/2026

Valmistelija Pellfolk Tony
Kotanen Heidi

Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Tony Pellfolk ja Heidi Kotanen kertovat ikäihmisten palvelujen ajankohtaisista asioista.

Toimialajohtaja, koti- ja asumispalvelut Pellfolk Tony

Vanhusneuvosto merkitsee keskustelun jälkeen tiedoksi.

Päätös:

Liitteet

Jakelu

34

Muut mahdolliset asiat

Vanhusneuvosto 23.09.2026

Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 160 §:n mukaan asiat päätetään kokouksissa viranhaltijan esittelystä. Hallintosäännön 159 §:n mukaan toimitellaan voi esittelijän tai jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa enemmistöpäätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa.

Pykälän kohdalla voidaan esimerkiksi jakaa tietoa, ilmoittaa asioista, tehdä aloitteita ja esittää kysymyksiä.

Seuraava vanhusneuvosto kokous 4.11.2026 klo 14.00, Teams.

Päätös:

35

Kokouksen päättäminen

Vanhusneuvosto 23.09.2026

Kokouksen päättäminen.

Päätös: